

Miljø- og klimavitenskap i sterk miskreditt i folket

Ole Henrik Ellestad*

Så ble det nok en gang bekreftet at miljø- og klimavitenskap er i sterk miskreditt hos over halvparten av befolkningen ifølge en ny undersøkelse for Forskningsrådet. Vi har erfart fra 1970-tallet innen miljø og senere klima at forskere forkaster de vitenskapelige prinsipper til fordel for å argumentere for egen politikk. Noen i troen på å redde verden, men alt for mange som et ledd i sin bestrebelse på å omforme samfunnet. De støtter oppnevning av et politiske organ som FNs klimapanel (IPCC), med et subjektivt mandat om å undersøke menneskeskapt klimapåvirkning – ikke drive sann vitenskap på vegne av verdenssamfunnet.

Miljø- og etterhvert klimaforskere har fått tilnærmet fri spalteplass i sentrale norske media gjennom mange tiår. I tillegg har media gjennom sin regi og egne synspunkter understøttet omtale av IPCC-kritikere som kunnskapsløse fornektende. Motforestillingene har fått minimal spalteplass. Mange har nok forventet at indoktrineringen ville ha gitt en tilnærmet total oppslutning i befolkningen om aksept for FNs klimapanel konklusjoner, anbefalte tiltak og politikk. Men slik er det ikke. Internasjonalt er klima flere steder, bl.a. USA, i nedre del av listen over viktige samfunnsproblemer. I Norge er det også betydelig skepsis.

Noe har gått galt underveis. Det har vært kjent lenge på grasrotnivå. Vi som formidler at naturlige variasjoner styrer klima opplever det til stadihet i samtaler, foredrag og henvendelser med kommentarer om hvorfor har vi ikke fått formidlet dette før? Eller fra kolleger som støtter oss. Klimadebatten er uvitenskapelig. Aktivistene har dominert og sørget for å legge lokk på den offentlige debatten, men under overflaten er det andre meninger som i større grad fremkommer også i meningsmålinger.

Ifølge undersøkelsen fra Kantar TNS for Forskningsrådet er:

- **46 prosent** enige i at forskningsresultater ofte er kjøpt av industri eller myndigheter og er dermed ikke til å stole på. Når temaet oppdragsforskning enten fra myndigheter eller næringsliv tidligere er omtalt i f.eks. Aftenposten har klima aldri vært nevnt – åpenbart forskjellig fra folks oppfatning.
- **40 prosent** mener at forskningsresultater i stor grad er preget av forskernes egne holdninger og synspunkter. Forskningsidé og -hypotese påvirkes av ståsted. I matematikken formes resultatet stringent av rigorøs matematisk bevisførsel. I naturvitenskapen av at teori og hypoteser bekrefte av observasjoner og eksperimenter. Men i klima er det egenutviklede, forenkla modeller som gjelder. I de «mykere» fag får man ofte ikke de samme korrekter fra metodene, særlig hvis forskeren velger de mindre rigorøse varianter.
- **50 prosent** er enige i at media/journalister kun presenterer forskningsresultater som underbygger deres egne synspunkter. Det minner meg om Aftenpostens klimajournalist *Ole Mathismoen* som i et intervju for mange år siden i bladet *Journalisten* svarte på et liknende spørsmål: Hvorfor skal man ellers være journalist? Noe liknende ble avslørt i «Climategate» e-postene der det internasjonalt var en systematisk bearbeiding av utvalgte journalister og formidling av nøkkelinformasjon. Positiv medierespons har fristet forskere til å publisere tendensiøse arbeider som egner seg i media, og blitt gitt god «timing» med dominans i viktige klimabegivenheter. Norge er intet unntak.
- **Bare 20 prosent** mener de vil klare å oppdage om en nyhet refererer til feilaktig eller

usann forskning. Da minnes jeg e-posten fra *Michael Mann*. Etter at «Hockeykølla» var avslørt som feilaktig og manipulerende skrev han *at selv om det vitenskapelige slaget er tapt håper jeg at vi ikke taper kampen i media*. Det har de ikke gjort hvilket har preget hele arbeidet innen IPCC og dens støttespillere blant forskere og media.

Fordelt på fagområdene er mistilliten **53 %** for miljø- og klima, **44 %** statsvitenskap, **33 %** medisin, **28 %** teknologi og **27 %** historie.

Det viser en forventet tendens. Teknologi generelt ligger lavt (sammen med historie). Høyere enn jeg forventet, men usakligheter og mangler innen klimatilstand, grønne energier og drivstoffinnblanding er nok vurdert som beheftet med mye politisk syning. Jeg vil tro at mindre politisk sensitive fagområder som astrofysikk og nanoteknologi således ville ligget enda lavere (høyere tillit). Innen medisin dukker det fra tid til annen opp saker om juks, uakseptabel påvirkning fra legemiddelindustrien og tvilsomme kamper om riktig «skolemedisin». Statsvitenskap er jo infiltrert med politikk samtidig som de har mindre eksakte metoder enn naturvitenskapen. Det er således et talende bevis på manglende oppfølging av vitenskapelige prinsipper at miljø og klima ligger så markant på topp.

Professor i statsvitenskap, *Ottar Hellevik*, har korrekt påpekt at spørsmålsformen med å si seg enig i utsagn ikke er den best egnede. I en annen kommentar har han like korrekt påtalt at folk gjerne vil fremstå som «korrekte». Det fremmer tilslutning til aksepterte standpunkter – myndighetenes og medias syn. Når spørsmålet er stilt har jo intervjuobjektet manglende informasjon om alternativer selv om de tviler. Kanskje dette er den viktige innsigelsen?

Er det forskernes feil? Eller media?

Etter mitt syn er det snakk om en symbiose med resonanseffekt så kraftig innen klima og delvis miljø at man helt har forlatt de vitenskapelige prinsipper. Internasjonalt er det bekreftet. Norge er intet unntak. Tidligere skandaler er friskt i minne fra store miljøspørsmål som sur nedbør og feilaktig påstått skogdød, ozonhullet som primært varierer naturlig ikke på grunn av klorfluorokarboner, kjønnsforskning der en Stortingsmelding i 2008 forfektet at «*kjønn er ikke noko ein er, men noko ein vert*», «kanoniserte» kostholdsprofetier, legemiddeleffekter og enkelte medisinske studier.

Det er et paradoks at Aftenposten ledet debatten på Forskningsdagens åpning. Direkte farefullt blir det når de ledende medieaktører med «sekken» full av faktafeil har satt seg i førersetet for faktasjekk.–

